

Araştırma Makalesi

Okul Öncesi Dönemde Davranış Sorunlarını Konu Alan Yurtiçi Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi

Emine SİLDİR DAŞAR¹, Ege AKGÜN²

Başvuru: 19.10.2022

Kabul: 08.12.2022

Alıntılanma Önerisi: Sildir Daşar, E., & Akgün, E. (2022). Okul Öncesi Dönemde Davranış Sorunlarını Konu Alan Yurtiçi Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi. *Studies in Educational Research and Development*, 6(2), 95-126.

Öz

Eğitimin en genel amacı bireyin her alandan gelişimini sağlamaktır. Bu amacın yerine getirilmesinde üzerinde durulan noktalardan biri de davranış problemleridir. Pek çok araştırmaya konu olan davranış problemleri, bireyin toplumda uyumlu bir şekilde yaşayabilmesinin ön koşuludur ve özellikle okul öncesi dönemdeki çocukların sosyal duygusal gelişimlerinde önemli bir yer tutmaktadır. Okul öncesi dönemde davranış sorunlarını konu alan çalışmaların belirlenmesi bu kapsamda yapılacak diğer çalışmalar için bir öncül olarak değerlendirilmektedir. Buna göre konu ile ilgili yurtiçi lisansüstü tezlerin incelenmesinin amaçlandığı bu çalışmada belgesel tarama modeli kullanılmıştır. Veri kaynaklarını oluşturan lisansüstü tezler Yükseköğretim Kurumu Tez Tarama Merkezinden yararlanılarak elde edilmiştir. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından hazırlanan tez inceleme formu kullanılmıştır. Her bir başlık ayrı ayrı analiz edilmiştir. Sonuç olarak davranış sorunlarını konu alan okul öncesi döneme yönelik lisansüstü tezlerin genel değerlendirmeleri yapılmıştır. Araştırmada incelenen 104 lisansüstü tezin (LÜT) 19'unun "Doktora", 85'inin ise "Yüksek Lisans" düzeyinde olduğu görülmüştür. Ayrıca yıllara göre incelendiğinde 2019 yılına kadar sayılarının arttığı dikkati çekmektedir. Bu LÜT'lerin 35 farklı üniversiteden yayınlandığı görülmüştür. Üniversiteler arasında ilk sırayı Marmara ve Gazi üniversiteleri (n=13) paylaşmaktadır. Bölüm bazlı bakıldığında LÜT'lerin 19 farklı bölümden yayınlandığı görülmüştür. Bunlar içerisinde ise okul öncesi eğitimi ilk sırada yer almaktadır (n=45). Araştırma modeli olarak en çok tarama (n=70) modelinin kullanıldığı, örneklem seçim metodu olarak ise en çok tesadüfi örnekleme yönteminin (n=28) kullanıldığı görülmüştür. Genel olarak davranış sorunlarını tanımlama ile çocuğun farklı açılardan değerlendirilmesi dikkati çekmektedir.

¹ ORCID: 0000-0001-9664-8239, Amasya Üniversitesi, Sabuncuoğlu Şerefeddin SHMYO, emine.sildir@amasya.edu.tr

² ORCID: 0000-0002-7882-219X, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Ege.Akgun@ankara.edu.tr

Araştırmanın ilgili alanda yapılan çalışmaların bütünsel olarak görülmesine ve alandaki eksikliklerin belirlenmesine destek olacağı düşünülmektedir. Davranış sorunları ile ilgili lisansüstü tez (LÜT) çalışmalarının betimsel incelemesinin yapılmasının araştırmacılara, eğitimcilere ve ebeveynlere davranış sorunları ile ilgili olarak bilgi kazandıracığı ve bu konuyla ilgili bütünsel düşünmelerine yardımcı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi eğitim, davranış sorunu, lisansüstü tez

Examination of Local Graduate Thesis On Behavior Problems in Pre-School Period

Abstract

The most general purpose of education is to ensure the development of the individual in every field. One of the points emphasized in fulfilling this purpose is behavioral problems. Behavioral problems, which are the subject of many researches, are the prerequisite for the individual to live harmoniously in society and have an important place in the social and emotional development of children, especially in the preschool period. The determination of studies on behavior problems in the preschool period is considered as a precedent for other studies to be carried out in this context. Accordingly, the documentary scanning model was used in this study, which aimed to examine the domestic postgraduate theses on the subject. The postgraduate theses constituting the data sources were obtained by using the Council of Higher Education Thesis Center. Thesis review form prepared by the researchers was used to collect the data. Each title was analyzed separately. As a result, general evaluations of postgraduate theses for the preschool period on behavioral problems were made. It was seen that 19 of the 104 postgraduate theses (LUT) examined in the study were at the "PhD" level and 85 at the "Master's degree" level. In addition, when analyzed by years, it is noteworthy that their number has increased until 2019. It was seen that these LUTs were published from 35 different universities. Marmara and Gazi Universities (n=13) share the first place among universities. When looked at on a departmental basis, it was seen that LOTs were published in 19 different sections. Among these, pre-school education takes the first place (n=45). It was observed that the survey (n=70) model was mostly used as the research model, and the random sampling method (n=28) was mostly used as the sample selection method. In general, it is noteworthy that the child is evaluated from different perspectives by defining behavioral problems. It is thought that the research will help to see the studies in the related field holistically and to see the deficiencies in the field. It will be designed for educators and projects to consider about behavioral issues (important issues) and will be given thoughtful information to educators and educators and nominated for holistic consideration on this topic.

Keywords: Pre-school education, behavioral problem, graduate thesis

Giriş

Bireyin hayatının odak noktasında bulunan eğitim onun çok yönlü gelişmesine destek olmaktadır. Hangi kademede olursa olsun eğitim, gelişim ile doğrudan ilişkilidir ve istenilen davranışlar üzerine yoğunlaşmıştır. Eğitimin tanımına bakıldığında temelde davranış değişikliği oluşturma süreci olarak tarif edilse de (Baykul, 1992; Ertürk, 1988), istenmeyen davranışların ortadan kaldırılması ve istenmeyen davranışların henüz ortaya çıkmadan önlenmesi de eğitimin temel amaçları içerisinde yer almaktadır.

Çağdaş anlayışa göre eğitimin genel amacı, beden ve ruh sağlığı yerinde, topluma etkin bir uyum sağlayan insanlar yetiştirmektir (Yeşilyaprak, 2008). Sadece eğitimsel olarak değil gelişimsel olarak bakıldığında da bireyin bütüncül gelişiminin içerisinde sosyal ve duygusal gelişimine ve iyilik hâline önem verildiğini görülebilir. Ünsal ve Çelik (2019) sosyal ve duygusal gelişimi toplumla uyum içinde yaşama süreci olarak tanımlarken, yaşam boyu süren, gelişimin davranışsal, bilişsel ve duygusal alanları ile iç içe olan, bireylerin kendilerini ve duygularını tanımalarını da eklemiştir. Sosyal-duygusal öğrenme becerileri, sosyal yaşamdan akademik hayata kadar çeşitli alanlarda gerekli olan becerilerdir (Aksoy, 2019). Bu becerilerin gelişimi erken çocukluk yıllarından itibaren başlar ve bireyin hayatında önemli bir yer tutar. Banham Bridges (2018) ise sosyal gelişimi tanımlarken başkaları tarafından kabul edilebilir davranışların artması ve sosyal durumlara uygun düzenlemeler olduklarından söz etmektedir. Sosyal gelişimden bağımsız düşünülemeyecek olan duygusal gelişim için ise Eliot'un (1999) diğer tüm zihinsel becerilerin gelişebileceği temeli oluşturduğunu dile getirdiği bilinmektedir. Pek çok araştırmacının sosyal duygusal gelişimin diğer gelişim alanlarına olan etkisinden söz ettiği çalışmalarına (Birgül Ergişi ve Köksal Akyol, 2018; Eliot, 1999; Payton vd., 2008; Piek vd., 2008; Şahin ve Ömeroğlu, 2015) rastlanılmaktadır. Sosyal-duygusal yeterlilikler, çocukların ruh sağlığı, okula hazır olma durumu ve akademik başarısı için önemli yordayıcılar olarak belirlenmiştir (Im vd. 2019). Tüm bunlardan yola çıkarak sosyal ve duygusal gelişim; davranışın gelişimi, istenilen yönde oluşumu, davranışın toplumsal olarak kabul edilebileceği şekilde öğrenilmesi gibi düşünülebilir. Tepkilerin kabul edilebilirliklerinin ise sosyalleşme sürecinin bir parçası olduğu düşünülmektedir. Bu süreçte duyguların ve duygu kontrolünü sağlayabilmenin de davranışın oluşumunda rol oynadığı bilinmektedir. Sosyal normlara uymayan davranış denildiğinde akla gelen ilk konu davranış problemleridir. Davranış problemi, Kanlıklılıçer tarafından (2005) "bireyin yeni bir beceri öğrenmesini engelleyen ve yaşadığı ortamın dışında kalmasına neden olan, kendisine ya da diğerlerine zarar veren, aynı zamanda bireyin içinde yaşadığı toplumun sosyal normlarına uymayan davranışlardır" şeklinde tanımlanmıştır. Güven (2013) davranış problemlerini tanımlarken davranışın gözlemlenebilir ve ölçülebilir olan kısmına odaklanarak buradaki uyum sorunları olduğunu belirtmiş ve çocuklarda görülebilecek davranış sorunlarını örneklendirmiştir (uyumsuz ilişkiler vb). Davranış problemlerinin incelenmesinde Campbell'in 1995'de yapmış olduğu sınıflandırma kullanılabilir. Buna göre "içe dönük" ve "dışa dönük" davranış problemleri başlıkları altında iki alt kategoriden bahsedilmektedir (Akt. Karaduman, 2021).

Erken dönemde tespit edilemeyen ve müdahalede bulunulmayan davranış problemlerinin ilerleyen zamanlarda topluma olumsuz bir şekilde geri dönemsinin kaçınılmaz olduğunu belirten Işık (202) davranış problemlerine yönelik gereken tedbirlerin alınmamasının bu davranışların pekişerek kalıcı hâle gelmesine neden olabileceğinin altını çizmiştir. Güven (2013) ise davranış sorunlarının şiddetinin arttıkça davranım bozukluğu riskinin artacağını dile getirmiştir.

İstenmeyen davranışlar henüz oluşmadan önleyici faaliyetlerde bulunabilmek ve problem davranışları ortadan kaldıracı için ilk olarak problem davranışların neler olduğunun tanımlanması ve sınırlarının çizilmesi gereklidir. Bunun gerçekleştirilebilmesi için de bu konuda yapılan çalışmaların sonuçlarının bir bütün olarak göz önüne getirilmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir. Ayrıca Türkiye’de alan yazında yapılan çalışmaları bir arada ortaya koyabilmesi açısından da araştırmanın önemli bir yeri olduğuna inanılmaktadır.

Erken çocukluk döneminde eşlik eden davranış sorunlarının ilerleyen yıllardaki pek çok davranışın ve kişisel özelliğin yordayıcısı olduğu belirtilmektedir (Bennett vd. 1999; Stemmler vd, 2005). Bu nedenle erken çocukluk döneminde davranış sorunlarına ilişkin yapılan çalışmaların irdelenmesi ve bir bütün olarak değerlendirilebilmesi önem taşımaktadır.

Özbey (2012) araştırmasında okul öncesi eğitime devam eden çocukların sosyal becerilerini ve problem davranışlarını ortamlara göre incelemiş ve çocukların ev ortamında okul ortamında olduğundan daha fazla problem davranış sergilediği sonucuna ulaşmıştır. Salgın sürecinde her ne kadar yüz yüze eğitimler yeniden başlamış olsa da çocukların ev ortamında daha fazla zaman geçirdikleri dikkate alındığında bu sürecin etkilerine ilişkin daha derinlemesine araştırmalara ihtiyaç duyulacağını düşünülmektedir. Gökçe vd. (2021) “okul öncesi dönem çocuklarının covid-19 salgın süreci ve etkilerine ilişkin görüşleri” inceledikleri çalışmalarında salgın sürecinde çocukların birincil ihtiyaçları arasında yer alan akran ve sosyal çevre etkileşimlerinin azaldığı ve dijital etkileşim oyunlarına yöneldiği gözlemlemişlerdir. Aktan Acar vd. (2021) de benzer şekilde salgın sürecinde yürütülen uzaktan eğitimin odaklanma sorunlarına yol açması, yönergeleri takipteki güçlük, motor becerilerin gelişimine katkı sunmaması gibi olumsuz noktalarından bahsetmişlerdir. Bu çalışmanın daha önce yapılmış olan araştırmaları derleyerek ve sonuçları hakkında çıkarımlarda bulunarak sonraki araştırmalara yardımcı olacağı düşünülmektedir.

Türkiye’de erken çocukluk dönemini kapsayan LÜT incelemelerine dayanan araştırmalara bakıldığında Uzun vd. (2019) erken çocukluk döneminde baba çocuk ilişkisi konusunda hazırlanan lisansüstü tezleri, Yalçın ve diğerleri (2018) ise yaptığı Meta-Analiz çalışmasında ebeveynler ile ilgili yapılan lisansüstü tezleri incelemiştir. Türkiye’de çocuk gelişimi alanında (Aral vd., 2015) ve okul öncesi eğitim alanında (Ahi ve Kıldan, 2013) yapılan lisansüstü tezleri inceleyen kapsamlı çalışmalar yanında belirli bir alana odaklanarak lisansüstü tezleri inceleyen çalışmalar bulunmaktadır. Okul öncesi eğitimde dil gelişimi ile ilgili yapılan lisansüstü tezleri inceleyen çalışmalar (Karoğlu ve Esen Çoban, 2019; Kiremit,2019) yanında

Kaytez ve diğerkleri (2014) okul öncesinde oyun ile ilgili yapılan lisansüstü tezleri incelemiştir. Ogelman (2014) okul öncesi dönemde sosyal becerilerle ilgili yapılan tezleri incelerken; Can Yaşar ve Aral da (2012) okul öncesinde drama alanında yapılan lisansüstü tezlere çalışmalarında yer vermiştir. Erken çocukluk döneminde davranış sorunlarını konu alan tezlerin incelemesine yönelik bir araştırmanın incelenen çalışmalar arasında bulunmadığı görülmektedir. Bu durum da araştırmada yapılacak olan incelemelerin gerekliliğini ortaya koymaktadır ve bu alanda bilgiye gereksinim duyulduğunun göstergesidir. Davranış sorunlarını konu alan tezlerden elde edilen bilgilerin organize edilerek düzenlenmesinin alana katkı sağlayacağı ve davranış sorunlarına ilişkin sıklıkla çalışılan ve çalışılmasına ihtiyaç duyulan araştırma konularının belirlenmesine de yardımcı olabileceği düşünülmektedir. Davranış sorunları ile ilgili lisansüstü tez (LÜT) çalışmalarının betimsel incelemesinin yapılmasının araştırmacılara, eğitimcilere ve ebeveynlere davranış sorunları ile ilgili olarak bilgi kazandıracağı ve bu konuyla ilgili bütünsel düşünmelerine yardımcı olacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Araştırmada okul öncesi dönemde davranış sorunlarını konu alan lisansüstü tez (LÜT)lerin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla araştırmaya dâhil edilen LÜT'lerde aşağıda yer alan sorulara yanıt aranmaktadır:

- 1-Okul öncesi dönemde davranış sorunları alanında yapılmış LÜT'lerin yılına, tez türüne, bölümüne, yayınlandığı enstitüsü ve üniversitesine, yayın diline, konusuna, amaçlarına ve araştırma modeline göre dağılımı nasıldır?
- 2-Okul öncesi dönemde davranış sorunları alanında yapılmış LÜT'lerin örneklem özellikleri nelerdir?
- 3-Okul öncesi dönemde davranış sorunları alanında yapılmış LÜT'lerin veri toplama araçlarına ve veri analizi yöntemlerine göre dağılımı nasıldır?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden belgesel tarama modeli kullanılmıştır. Belgesel tarama belli bir amaca dönük olarak, kaynakları bulma, okuma, not alma ve değerlendirme işlemlerini kapsar (Karasar, 2008).

Veri Kaynakları

Araştırmada YÖK Tez Tarama Merkezinde "Okul öncesi" ve "Okulöncesi" ile "Davranış sorunu" "Problem davranış" ve "Davranış problemi" sözcüklerinin tüm alanlarda 3'ün 2'li kombinasyonu şeklinde (6 farklı) taranması ile elde edilmiştir. Taramalar "okulöncesi ve davranış sorunları", "okul öncesi ve davranış sorunları", "okulöncesi ve davranış problemi",

“okul öncesi ve davranış problemi”, “okulöncesi ve problem davranış” ile “okul öncesi ve problem davranış” sözcükleri ile tüm alanlarda (başlangıç yıl sınırlaması yapılmaksızın, 2021 Aralık ayı sonu) gerçekleştirilmiştir. Bu taramalar sonucunda toplam 124 LÜT’e ulaşılmıştır.

LÜT’lerin araştırmaya dâhil olabilmesi için yukarıda belirtilen anahtar kelimeleri karşılaması, erken çocukluk dönemindeki tipik gelişim gösteren çocuklarla ilgili olması ve tam metnine ulaşılabilmiş olması kriterlerine bakılmıştır.

Tam metnine ulaşamayan 11 LÜT için ise öncelikle kütüphanelerin açık erişim hizmetlerinden yararlanılmaya çalışılmış, sonrasında yazarlarına e-posta yoluyla farklı platformlardan (Kurumsal web mail, kişisel mail, Linkedin vb) erişilmeye çalışılarak tamamlanmaya çalışılmıştır. Dokuz LÜT tam metnine ulaşamadığından dolayı dışarıda bırakılmıştır (9, 41, 45, 49, 60, 74, 98, 100, 110).

Anahtar kelimeler ile yapılan tarama sonucunda elde edilen LÜT’lerden biri okul öncesi eğitim alanıyla ilgili olmadığı (diş sağlığında cerrahi müdahale, 50) tespit edilerek, bir diğeri de örneklem grubunun uygun olmadığına karar verildiğinden (3-15 yaş arası, 42) çalışmadan çıkarılmıştır.

LÜT’lerden dokuzu (13, 19, 38, 76, 103, 108, 122, 123 ve 124), örneklem grubunun tipik gelişen çocuklar olma kriterini karşılamadığı için araştırmadan dışlanmıştır.

Sonuç olarak araştırmaya 17 Doktora, 2 Tıpta uzmanlık (analizler sırasında doktora düzeyinde değerlendirmelere dâhil olmuştur) ve 85 Yüksek Lisans tezi olmak üzere toplam 104 LÜT dâhil edilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından hazırlanan tez inceleme formu kullanılmıştır. Formun oluşturulmasında teze ilişkin betimsel kriterler belirlenmiştir. Bu kriterlerin belirlenmesinde farklı eğitim bilimleri enstitülerine ait lisansüstü tez inceleme ve değerlendirme formları (Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tez İnceleme ve Değerlendirme Raporu, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Lisansüstü Eğitim Programı Tez İnceleme ve Değerlendirme Formu, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Lisansüstü Eğitim Programı Tez İnceleme ve Değerlendirme Formu, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Tez Değerlendirme Raporu) ile benzer içerikte yapılan çalışmaların (Can Yaşar ve Aral, 2012; Kadan, 2019; Karaca vd., 2019; Karaoğlu ve Esen Çoban, 2019; Kiremit, 2019) bulgularından yararlanılmıştır.

Formda tezin adı, yayım yılı, üniversite ve enstitü adı, araştırma modeli, dili, amacı, konusu, örnekleme/çalışma grubu, örneklemin/çalışma grubunun yer aldığı il, veri toplama araçları, verilerin elde edildiği ölçme araçları ve araçların uygulandığı kişiler ve veri analiz yöntemleri yer almaktadır.

Veri Toplama Süreci

Araştırmaya dâhil edilen LÜT'lerin öncelikle her birine bir numara verilerek özet metinleri okunmuş ve tarama listesine künye bilgileri kaydedilmiştir. Künye bilgileri kaydedilen tezler sıra ile okunarak (Özet, Yöntem ve Verilerin analizi) tez inceleme formuna bilgileri girilmiştir.

Geçerlik, Güvenirlik ve Etik

Güvenilirliği sağlamak adına LÜT'ler incelemeleri yapıldıktan bir hafta sonra tekrar okunarak tez inceleme formunda yer alan bilgiler gözden geçirilerek düzenlenmiştir. Tekrar inceleme sırasında hangi sınıfta olduğuna karar verilemeyen her bir veri için tezin ana metnine dönüş yapılmış ve yeniden okunmuştur. Ayrıca araştırmacılar bağımsız olarak rastgele seçilen beş tezi inceleyerek "Tez İnceleme Formu'na" verileri işlemiş, 75 madde üzerinden kodlama yapılarak araştırmacılar arası tutarlılığa bakılmıştır. Değerlendirmeler arasındaki tutarlılık, Miles-Huberman güvenirlik formülünde yer aldığı gibi uzlaşma sayısının uzlaşma ve uzlaşmama sayılarının toplamına bölümü ile hesaplanmaktadır (Tavşancıl ve Aslan, 2001). Buna göre araştırmacılar arası güvenirlik 0,98 olarak hesaplanmış ve yeterli bulunmuştur.

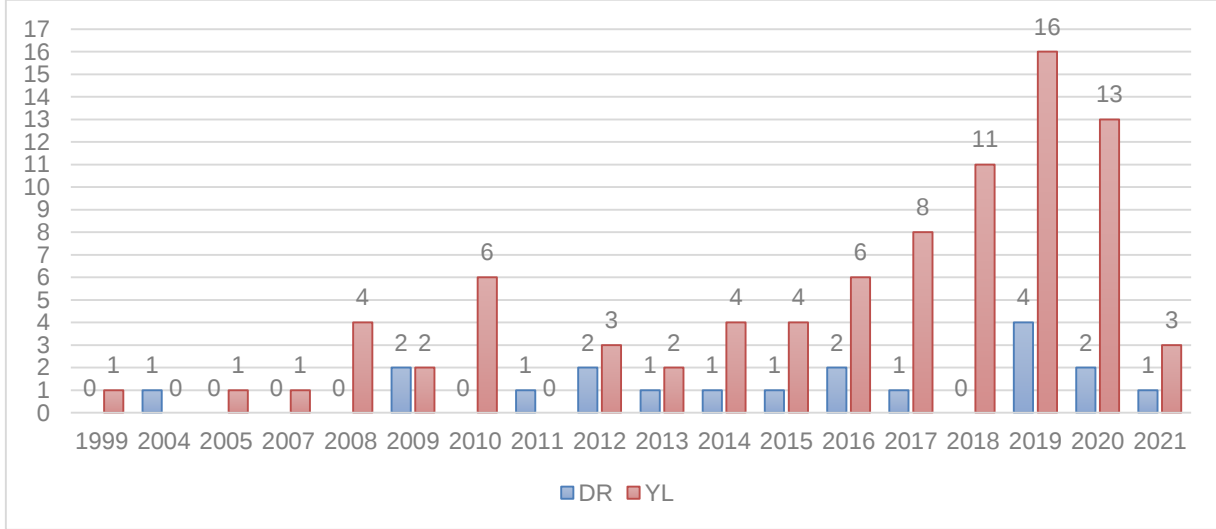
Araştırmada yayın etiğine aykırı bir eylem gerçekleştirilmemiş olup, herhangi bir canlı üzerinde çalışılmadığından mütevellit etik kurul onayı alınması gerekli görülmemiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmada tezler Tez İnceleme Forumu'nda yer alan başlıklarda incelenerek, her başlık için yüzde ve frekans dağılımlarına bakılmıştır. Ayrıca gerekli görülen başlıklarda (LÜT'lerin konusu, amacı ve veri analiz yöntemleri) ayrı ayrı temalar oluşturularak betimsel analizleri yapılmıştır.

Bulgular

Okul öncesi davranış sorunlarına ilişkin yapılmış LÜT'lerin (n=104) 19'u Doktora, 85'i ise Yüksek Lisans düzeyindedir. LÜT'lerin yıllara göre dağılımı Grafik1'de verilmiştir.

Grafik 1. LÜT'lerin Yıllara Göre Dağılımı

Grafik incelendiğinde okul öncesi dönemde davranış sorunlarını ele alan ve araştırmaya dâhil edilen LÜT'lerin 2019 yılında yoğunluk gösterdiği (n=20, %19), bazı yıllarda ise davranış sorunlarını ele alan bir LÜT'ün bulunmadığı görülmektedir (2000, 2001, 2002, 2003, 2006).

İncelenen tezlerin yayınlandığı enstitüler sırası ile Eğitim Bilimleri Enstitüsü (%51, n=53), Sosyal Bilimler Enstitüsü (%36, n=37), Sağlık Bilimleri Enstitüsü (%9, n=9), Lisansüstü Eğitim Enstitüsü (%3, n=3) ve Tıp Fakültesi (%2, n=2) şeklinde sıralanmaktadır. Fen Bilimleri Enstitüsü altında yayınlanan bir teze rastlanmamıştır.

Çalışmaya dâhil edilen LÜT'lerin hazırlandığı üniversitelere baktığımızda 38 farklı üniversite olduğu görülmüştür. Bunlar sırası ile Marmara Üniversitesi (Ü.) (n=13), Gazi Ü. (n=13), Ankara Ü. (n=10), Hacettepe Ü. (n=6), Anadolu Ü. (n=5), Üsküdar Ü. (n=4), Adnan Menderes Ü. (n=4), Karabük Ü. (n=4), Beykent Ü. (n=3), Ege Ü. (n=3), Kütahya Dumlupınar Ü. (n=3), Selçuk Ü. (n=3), Boğaziçi Ü. (n=2), Çag Ü. (n=2), İstanbul Gelişim Ü. (n=2), İstanbul Okan Ü. (n=2), Mersin Ü. (n=2), Trakya Ü. (n=2), Uludağ Ü. (n=2), Pamukkale Ü. (n=2), Abant İzzet Baysal Ü. (n=1), Aksaray Ü. (n=1), Ankara Yıldırım Beyazıt Ü. (n=1), Atatürk Ü. (n=1), Bahçeşehir Ü. (n=1), Burdur Mehmet Akif Ersoy Ü. (n=1), Çanakkale Onsekiz Mart Ü. (n=1), Çukurova Ü. (n=1), Dokuz Eylül Ü. (n=1), Haliç Ü. (n=1), İstanbul Ü. (n=1), İstanbul Arel Ü. (n=1), İstanbul Aydın Ü. (n=1), İstanbul Sabahattin Zaim Ü. (n=1), Maltepe Ü. (n=1), Necmettin Erbakan Ü. (n=1), ODTÜ (1) dir.

Çalışmaya dâhil edilen LÜT'ler bölüm bazlı incelemesine ait veriler Tablo 1'de yer almaktadır.

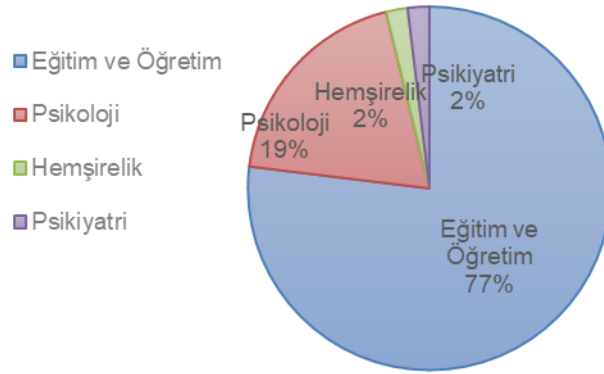
Tablo 1. LÜT'lerin Yayınlandıkları Bölümlere Ait Dağılımlar

Sıra No	Bölüm	n	%	LÜT No
1	Okul Öncesi Eğitimi	47	45	2, 3, 4, 7, 10, 11, 12, 22, 26, 33, 34, 36, 44, 46, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 61, 65, 68, 70, 71, 77, 80, 83, 86, 87, 88, 91, 92, 94, 96, 97, 107, 111, 112, 113, 114, 115, 118, 119, 120,
2	Çocuk Gelişimi	13	13	20, 47, 62, 64, 72, 75, 84, 90, 104, 109, 116, 117, 121
3	Klinik Psikoloji	11	11	5, 6, 8, 14, 15, 18, 21, 27, 29, 59, 79
4	Özel Eğitim	8	8	63, 67, 73, 78, 81, 93, 95, 106
5	Psikoloji	7	7	17, 24, 25, 31, 39, 99, 101
6	Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik	2	2	66, 82
6	İlköğretim	2	2	69, 105
6	Psikiyatri Hemşireliği	2	2	23, 30
6	Uygulamalı Psikoloji	2	2	1, 32
7	Çocuk Psikiyatri	1	1	37
7	Eğitim Psikolojisi	1	1	35
7	Eğitimde Psikolojik Hizmetler	1	1	43
7	Erken Çocuklukta Özel Eğitim	1	1	102
7	Genel Psikoloji	1	1	16
7	Zihin Engelliler Öğretmenliği	1	1	85
7	Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	1	1	40
7	Resim İş Öğretmenliği	1	1	48
7	Seramik Eğitimi	1	1	28
7	Sınıf Öğretmenliği	1	1	89
Top. 19		104	100	

Tablo 1'e bakıldığında LÜT'lerin bölüm bazlı değerlendirilmelerinde 19 farklı bölüm görülmektedir. "Okul Öncesi Eğitim" in %45 (n= 47) ile ilk sırada olduğu dikkatleri çekerken; ikinci sırada %13 ile (n=13) "Çocuk Gelişimi" bölümü yer almaktadır. "Klinik Psikoloji" bölümü %11 (n=11) ile üçüncü sırada; "Özel Eğitim" bölümü %8 (n=8) ile dördüncü sırada; "Psikoloji" bölümü ise %7 ile (n=7) beşinci sırada yer aldığı görülmektedir. Altıncı sırayı %2 ile (n=2) "Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik", "İlköğretim", "Psikiyatri Hemşireliği" ve "Uygulamalı Psikoloji" bölümleri paylaşıyor; yedinci sırayı ise %1 ile (n=1) "Çocuk Psikiyatrisi", "Eğitim Psikolojisi", "Eğitimde Psikolojik Hizmetler", "Erken Çocuklukta Özel Eğitim", "Zihin Engelliler Öğretmenliği", "Genel Psikoloji", "Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık", "Seramik Eğitimi", "Resim İş Öğretmenliği" ve "Sınıf Öğretmenliği" paylaşmaktadır.

Araştırmaya dâhil edilen LÜT'lerin %96'sının (n=100) Türkçe dilinde yazıldığı; %4'ünün (n=4) de İngilizce dilinde yazıldığı görülmüştür. İngilizce dilinde yazılan LÜT'lerin ikisi Boğaziçi Üniversitesinde; birer tanesi de Bahçeşehir Üniversitesinde ve ODTÜ'de hazırlanmıştır.

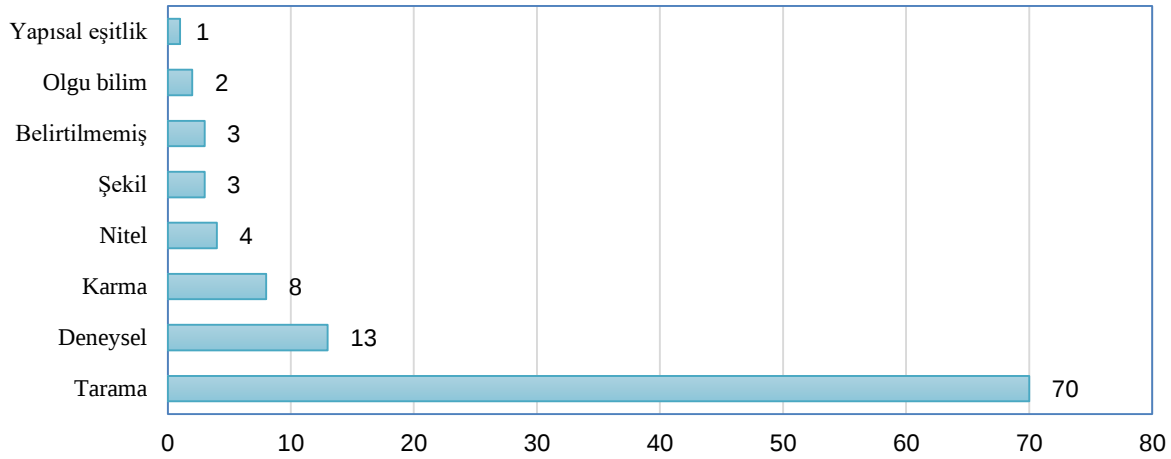
Okul öncesi dönemde davranış sorunlarını konu alan LÜT'leri konu alanlarına göre sınıflandırdığımızda elde edilen bulgular Grafik 2'de yer almaktadır.

Grafik 2. Konu Alanı Dağılımlarına Ait Yüzdelere

Grafik incelendiğinde “Eğitim ve Öğretim” temasının %77 ile (n=80) en sık araştırılan konu alanı olduğu dikkati çekmektedir. İkinci sırada %19 ile (n=20) “Psikoloji” yer alırken; “Hemşirelik” konu alanı %2 (n=2) ve “Psikiyatri” konu alanı da %2 (n=2) ile yer aldığı görülmektedir.

Okul öncesi dönemde davranış sorunlarını konu alan LÜT'leri araştırma modellerine göre dağılımı Grafik 3’de yer almaktadır.

Grafik 3. LÜT'lerin Araştırma Modellerine Göre Dağılımı (n)

İncelenen LÜT'lerin araştırma modellerine bakıldığında “Tarama Modeli” (n=70), “Deneysel Model” (n=13), “Karma Model” (n=8), “Olgu Bilim” (n=2) ve “Yapısal Eşitlik Modellemesi” (n=1) görülmüştür. Bununla birlikte araştırma modelini açıkça yazmadan sadece yöntemin yer aldığı (nitel araştırma, n=4) ya da model ve yöntemin hiç belirtilmediği çalışmalarda (n=3) mevcuttur. Ayrıca araştırma modelini şekil ile çizerek görsel olarak açıklayan (n=3) LÜT'ler de mevcuttur.

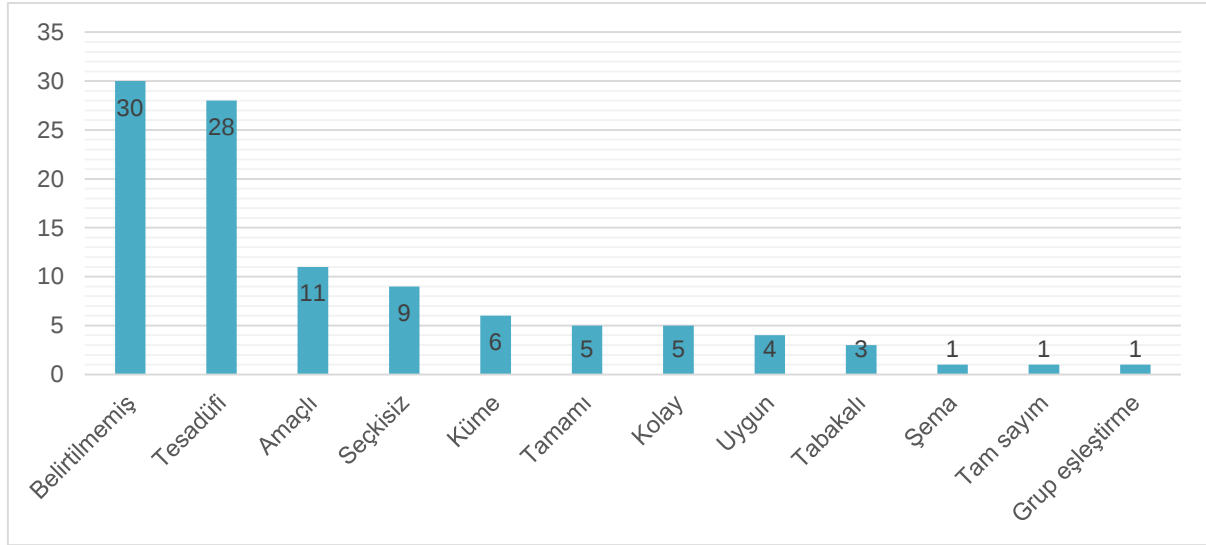
LÜT'lerin amaçlarını gösterir temaların yer aldığı LÜT numaraları ve frekans dağılımları Tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 2. LÜT'lerin Amaçlarına Ait Frekans Dağılımları

Amaca İlişkin Temalar	LÜT No	n
Çocukların Özellikleri	3, 5, 11, 12,17, 27, 33, 43, 44, 46, 48, 51, 52, 53, 55, 56, 57, 58, 59, 63, 65, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 86, 90, 95, 101, 102, 105, 113, 118, 119	36
Aile Özellikleri	1, 4, 7, 8, 10, 14, 15, 16, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 29, 31, 32, 34, 37, 39, 54, 61, 66, 80, 82, 83, 87, 107, 111, 115, 116, 121	34
Program/Etkinlik/Eğitim	2,6, 28, 30, 35, 40, 62, 64,67, 75, 77, 78, 79, 81, 84, 85, 91, 92, 93, 94, 99, 104, 106, 109, 112	25
Ölçek Geliştirme, Geçerlik/Güvenirlik	36, 88, 89, 97, 114, 117	6
Öğretmen Özellikleri	47, 96, 120	3
Toplam LÜT		104

İncelenen LÜT'lerin amaçlarına bakıldığında beş farklı tema oluşturulmuştur. Çocuklardaki davranış sorunlarını “aile özellikleri” çerçevesinden inceleyenler, “çocukların diğer özellikleri” çerçevesinden inceleyenler, “öğretmen özellikleri” çerçevesinden inceleyenler, “program, etkinlik, eğitim vb.” uygulayıp bunların etkileri bağlamında inceleyenler ve davranış sorunlarına ilişkin ölçek geliştirme ya da uyarlama maksadıyla hazırlananlar şeklinde sınıflandırılabilir. Çocukların davranış sorunlarını onların diğer demografik ve kişisel özelliklerine göre inceleyen çalışmaların sayısının 36 olduğu görülürken, ailesel özelliklere göre inceleyen çalışmaların sayısının 35 olduğu görülmektedir. Verilen bir eğitim ya da hazırlanan bir programın uygulanmasında öncesi ve sonrasının değerlendirildiği çalışmaların sayısı ise 25'tir. Ölçek geliştirmeye ya da geçerlilik güvenirlik hesaplamaya yönelik altı araştırma incelenen tezler arasında yer alırken; davranış sorunlarına öğretmen özellikleri çerçevesinden bakan üç araştırma yer almaktadır ve bunlardan biri aynı zamanda ailesel özelliklerini de kapsamaktadır.

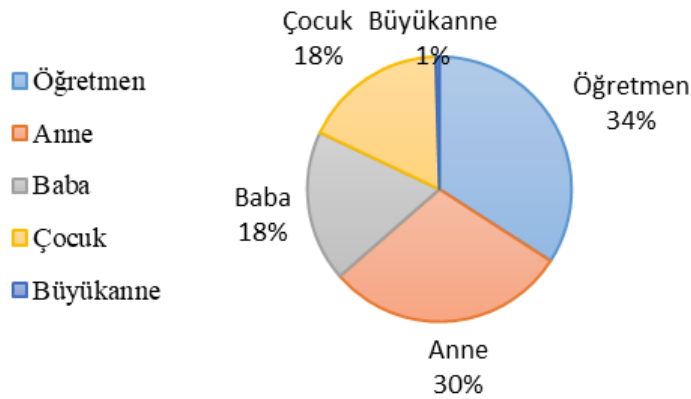
LÜT'lerin örneklem seçim metotlarına ilişkin veriler Grafik 4'te sunulmuştur.

Grafik 4. Örneklem Seçim Metotlarına Ait Frekans Dağılımları

Çalışmaya dâhil edilen LÜT'lerin örneklem seçim metotlarına bakıldığında "Seçkisiz örnekleme yöntemlerinden" ve "Seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden" yararlanıldığı görülmektedir. Büyüköztürk vd. (2012) örnekleme yöntemlerinden bahsederken seçkisiz örnekleme yöntemlerini; "basit seçkisiz ve tabakalı örnekleme", olmak üzere iki farklı sınıfta; seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerini ise; sistematik örnekleme, amaçsal örnekleme ve uygun örnekleme olmak üzere üç farklı sınıfta ele almışlardır. Dağılımlar incelendiğinde 30 LÜT'de örneklem seçim metodunun açıkça belirtilmediği görülmektedir. İncelenen LÜT'lerde en fazla "tesadüfî örneklem seçim" metodunun kullanıldığı (n=28) dikkati çekmektedir.

Grafik 5'te verilerin elde edildiği kişilere ait yüzdeler yer almaktadır.

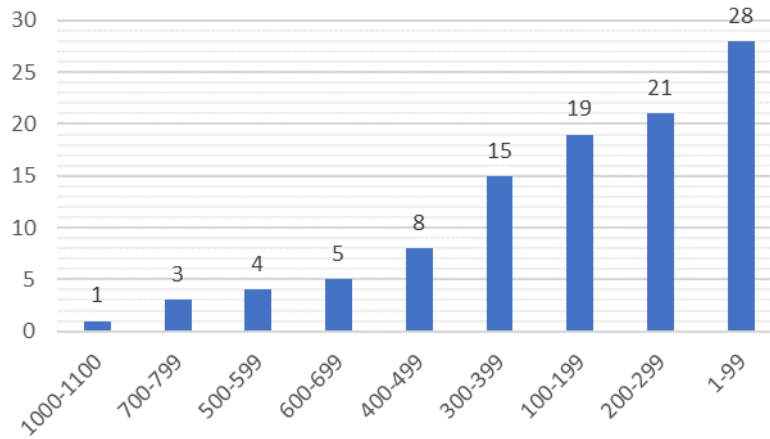

Grafik 5. Verilerin Elde Edildiği Kişilere Ait Yüzde Dağılımları

Okul öncesi dönemde davranış sorunlarını konu alan LÜT'lerin verileri edindikleri kişilere bakıldığında öğretmen, anne, baba, büyükanne ve çocuk karşımıza çıkmaktadır. Bazı LÜT'lerde verilere ulaşmak için birden fazla kaynağa ulaşıldığı görülmüştür. Grafik 5

incelendiğinde %34 lük bir oranla (n=74) verilerin toplandığı kişinin en fazla öğretmen olduğu görülmektedir. İkinci sırada %30 oranıyla (n=64) anne yer alırken; üçüncü sırada %18 (n=40) ile baba almaktadır. Verilerini toplarken doğrudan çocuklarla çalışanların oranı ise %18’dir (n=38). Son sırada ise %1 ile (n=1) büyükanne yer almaktadır.

Araştırmaya dâhil edilen LÜT’lerin örneklem büyüklüklerinin sınıflandırılmış hâllerini içerir frekans dağılımları Grafik 6’da yer almaktadır.

Grafik 6. Örneklem Büyüklüklerinin Sınıflandırılmasına Ait Frekanslar

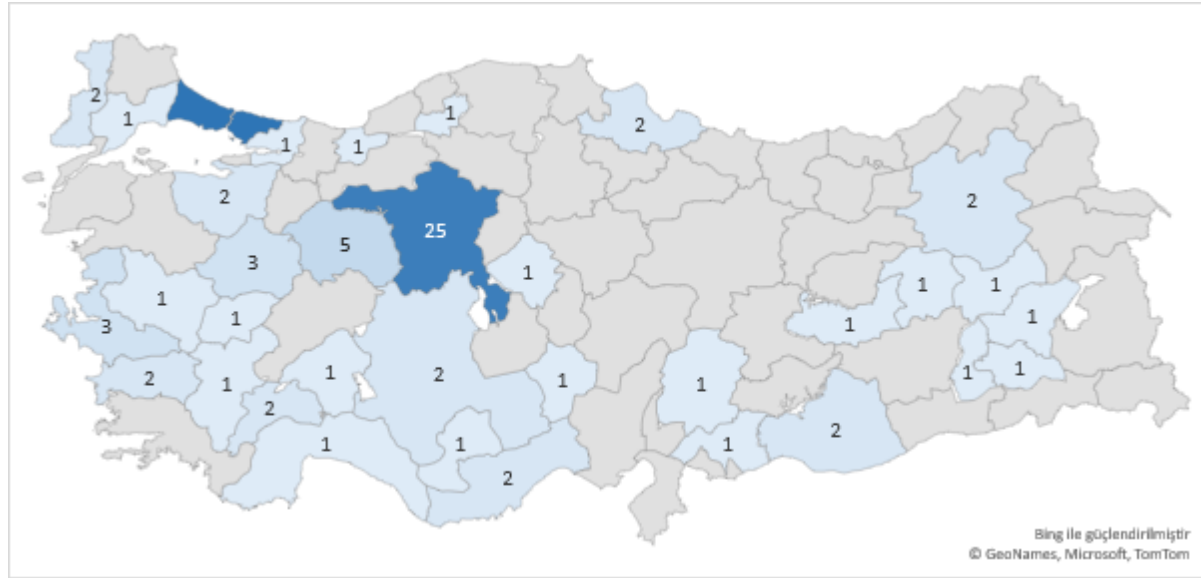
Örneklem büyüklükleri bağlamında çalışmalar incelendiğinde elde edilen verilere bakıldığında en geniş örneklem grubunun 1100 (117), en dar örneklem grubunun ise 1 (81) olduğu gözlemlenmiştir. İncelenen LÜT’lerden 28 tanesinin örneklem büyüklüğü 0-99 arasında, 21 tanesinin 200-299 arasında, 19 tanesinin 100-199 arasında, 15 tanesinin 300-399 arasında, 8 tanesinin 400-499 arasında olduğu görülmektedir. 600-699 arasında 5 ve 500-599 arasında ise dört LÜT bulunmaktadır. Üç LÜT’ün ise örneklem büyüklüklerinin 700-799 arasında olduğu anlaşılmaktadır.

Örneklem yer aldığı illere ait frekans değerleri Tablo 3’de yer almaktadır.

Tablo 3. Örneklem yer aldığı iller

n	İller
27	İstanbul
25	Ankara
5	Eskişehir
3x2	İzmir, Kütahya
2x9	Aydın, Bursa, Burdur, Edirne, Erzurum, Konya, Mersin, Samsun, Şanlıurfa
1x24	Antalya, Batman, Bingöl, Ege ili, Elâzığ, Bitlis, Denizli, Düzce, Gaziantep, Isparta, İskeçe ve Gümüşhane, Kahramanmaraş, Kapadokya, Karabük, Karaman, Kırşehir, Kocaeli, Manisa, Muş, Niğde, Siirt, Tekirdağ, Uşak, Türkiye geneli
105	37 Farklı İl (1 Çalışma hem İstanbul hem Ankara olduğu için toplam 105)

İncelenen LÜT'lerin örneklemelerinin alındığı illere bakıldığında 37 farklı il karşımıza çıkmaktadır. Bunlar içerisinde İstanbul (n=27) ve Ankara (n=25) illerinin dikkat çekici oranda diğer illerden daha fazla örneklem grubunu oluşturmak için alındığı Tablo 3'te görülmektedir.

Grafik 7: Örneklemelerin alındığı illerin harita gösterimi

Tezlerde kullanılan veri toplama araçlarına ait bilgilere Tablo 4'de yer verilmiştir.

Tablo 4. Veri Toplama Araçlarına Ait Frekans Tablosu

No	Veri Toplama Araçları	Kullanan LÜT'ler	n
1	Bilgi Formu	1, 2, 3, 4,113 (28 Hariç)	103
2	Anaokulu ve Anasınıfı Davranış Ölçeğinin Problem Davranış Ölçeği	51, 54, 55, 57, 58, 59, 61, 62, 64, 65, 66, 71, 72, 73, 75, 77, 78, 80, 82, 83, 84, 88, 89, 91, 92, 95, 101, 104, 106, 107, 112, 113, 115, 118, 119, 120, 121	37
3	Okul Öncesi Davranış Sorunları Tarama Ölçeği	1, 2, 3, 5, 7, 8, 10, 11, 12, 15, 17, 20, 21, 22, 24, 25, 26, 31, 34, 36, 82	21
4	Görüşme Formu	23, 28, 44, 47, 56, 57, 77, 81, 90, 93, 95, 102, 111	13
5	Sosyal Yetkinlik ve Davranış Değerlendirme Ölçeği	4, 14, 18, 32, 33, 39, 44, 71, 86, 88, 105, 114	12
6	Sosyal Beceri Derecelendirme Sistemi Ölçeği	8, 17, 52, 53, 54, 57, 63, 68, 94,	9
7	Çocuk Davranışlarını Değerlendirme Ölçeği	32, 35, 37, 46, 69, 70, 81, 82, 96	9
8	Gözlem Formu	28, 67, 77, 85, 86, 90, 94	7
9	Duygu Düzenleme Ölçeği	12, 27, 44, 69, 79, 105, 120	7
10	Ebeveyn Tutumları Ölçeği	15, 21, 25, 26, 29, 58	6
11	Güçler ve Güçlükler Anketi,	6, 16, 29, 30, 105	5
12	Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutumları Ölçeği (PARI)	16, 24, 34, 107	4
13	Öykü Tamamlama Çalışması	32, 59, 105	3
14	Aile Değerlendirme Ölçeği	7, 32, 40	3

Tablo 4. Veri Toplama Araçlarına Ait Frekans Tablosu (Devamı)

No	Veri Toplama Araçları	Kullanan LÜT'ler	n
15	Çocuk Yetiştirme Anketi	4, 39, 87	3
16	Connors Dereceleme Ölçeği (Ana-Baba/ Öğretmen)	40, 87, 99	3
17	Zihin Kuramı Görevleri Ölçeği	27, 70	2
18	Erken Çocukluk Envanteri 4: Ebeveyn Formu	79, 117	2
19	Okul Öncesi Öz Düzenleme Ölçeği	26, 77	2
20	Anne-Baba-Çocuk İletişimini Değerlendirme Aracı	10, 61	2
21	Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği	15, 40, 109	3
22	Ankara Gelişim Tarama Envanteri	21, 81	2
23	Marmara Sosyal-Duygusal Uyum Ölçeği	7, 11	2
24	Purdue Okul Öncesi Çocuklar İçin Benlik Kavramı Ölçeği	3, 5	2
25	Çocuklar için Kısa Mizaç Ölçeği	33, 118	2
26	6 Yaş Çocuklarının Duygusal Becerilerinin Değerlendirilmesi Testi	55, 92	2
27	Çocuklar için Kısa Mizaç Ölçeği	33, 118	2
28	Okul Öncesi Davranış Ölçeği	36	1
29	Davranış Stili Anketi	37	1
30	Erişkin Mizaç Ölçeği	37	1
31	Olumsuz Duygularla Başa Çıkma Ölçeği	39	1
32	Sosyal Becerileri Derecelendirme Sistemi (SBDS/ 3-5 yaş) öğretmen ve ebeveyn formu	68	1
33	5-6 Yaş Çocukları İçin İletişim Becerileri Ölçeği	46	1
34	SCL90-R Belirti Kontrol Listesi	31	1
35	Resimli sosyometri ölçeği	33	1
36	Çocuk ve Gençler için Davranış Değerlendirme Ölçeği Aile Değerlendirme Formu-CBCL / 6-18	32	1
37	Okul Öncesi Kişiler Arası Sorun Çözme Testi	35	1
38	Denham Duygu Anlama Testi	27	1
39	Ahlak İkilemleri	27	1
40	Hacettepe Ruhsal Uyum Ölçeği	27	1

Tablo 4. Veri Toplama Araçlarına Ait Frekans Tablosu (Devamı 2)

No	Veri Toplama Araçları	Kullanan LÜT'ler	n
41	Fotoğraflama Tekniği	28	1
42	Başparmak Dizler Omuzlar Görev Testi	29	1
43	Televizyon İzleme Takip Formu/Çizelgesi	30	1
44	Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri	21	1
45	Yetişkinler İçin Eleştirel Düşünme Becerileri Anketi	22	1
46	Resimli Psikososyal ve Davranış Sorunları Kontrol Listesi	23	1
47	Metropolitan Okula Hazır Bulunuşluk Testi-Altıncı Versiyon	26	1
48	Obsesif İnanışlar Ölçeği	14	1
49	İlişki Ölçekleri Anketi	16	1
50	Çocuk Davranışı Ölçeği	17	1
51	Young Şema Ölçeği	18	1
52	Çocuğa Yönelik Anne-Baba İlgisi Ölçeği	20	1
53	Ruhsal Belirtiler Tarama Listesi	21	1
54	Öz-Kontrol Değerlendirme Ölçeği	4	1
55	Aile Çiz Testi	6	1
56	Louisa Duss Psikanalitik Hikâyeler Testi	6	1
57	Kansas Okul Öncesi Çocuklar İçin Düşünsellik-İçtepisellik Ölçeği	2	1
58	Çift Uyum Ölçeği	1	1
59	Anababalık Stilleri ve Boyutları Ölçeği	40	1
60	Anababalık Güçlükleri Ölçeği	40	1
61	Okul Öncesi Oyun Davranış Ölçeği	72	1
62	Uyumlu Sosyal Davranışlar Envanteri	40	1
63	Aile Değerlendirme Programı Değerlendirme Formu	40	1
64	Bilişsel Değerlendirme Sistemi	43	1
65	Yenilenmiş Davranış Problemleri Kontrol Listesi	43	1
66	Sullivan Çocuklar İçin Duygusal Zekâ Ölçeği	58	1
67	Çatışma Eğilimi Ölçeği	61	1

Tablo 4. Veri Toplama Araçlarına Ait Frekans Tablosu (Devamı 3)

No	Veri Toplama Araçları	Kullanan LÜT'ler	n
68	Penn Etkileşimli Akran Oyun Ölçeği	65	1
69	Akademik Benlik Saygısı Ölçeği	65	1
70	Okulöncesi Çocuklar İçin Davranış Ölçeği	48	1
71	Uluslararası Kişilik Envanteri	66	1
72	Schutte Duygusal Zekâ Ölçeği	54	1
73	Yaşam Doyumu Ölçeği	54	1
74	Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği	57	1
75	BİA-AV Memnuniyet Formları	106	1
76	Video Kayıt	67	1
77	Tramvatik Olayları Tarama Envanteri (105),	105	1
78	Dayanıklılık Anketi	105	1
79	Empatik Beceri Ölçümü-Foto ve Öykülerle	99	1
80	Ahlaki Yargı Ölçeği	101	1
81	Okul Öncesi Sosyal Davranış Ölçeği-Öğretmen Formun	90	1
82	Gözden Geçirilmiş Sosyal Sorun Çözme Envanteri-Kısa Formu	79	1
83	Uygulama Güvenirliği Kontrol Listesi	94	1
84	Akademik Etkinliklerle İlgilenme Süresi Formu	94	1
85	Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği	88	1
86	Sosyal Uyum ve Beceri Ölçeği	88	1
87	Sosyal Geçerlik Formu/ Ebeveyn Öğretmen- Yönetici	78	1
88	Öğretmen Disiplin Anlayışı Ölçeği	87	1
89	Problem Çözme Becerileri Ölçeği	84	1
90	Araştırmacı Günlüğü	77	1
91	Erken Gelişim Evreleri Envanteri	78	1
92	Erken Gelişim Evreleri Sosyal Duygusal Gelişim Evreleri Envanteri	78	1
93	Çocuk Davranışlarını Değerlendirme Ölçeği	79	1
94	Ritim Tutma Görevi ve Gece-Gündüz Testi	79	1
95	Ebeveyn Olarak Ben Ölçeği	79	1

Tablo 4. Veri Toplama Araçlarına Ait Frekans Tablosu (Devamı 4)

No	Veri Toplama Araçları	Kullanan LÜT'ler	n
96	Çocuk-Ana-Baba İlişki Ölçeği	80	1
97	Kimdir Bu? Tekniği	81	1
98	Aile Katılım Ölçeği	83	1
99	Ebeveynlikte Bilinçli Farkındalık Ölçeği,	109	1
100	Ebeveynin Çocuğuyla İletişimi Ölçeği,	109	1
101	Okulöncesi ve Anaokulu Davranış Ölçeği	109	1
102	"Okul Öncesi Çağındaki Çocukların Teknoloji Kullanımı Hakkında Ebeveyn Görüşleri Ölçeği"	112	1
103	Okul Öncesi Eğitimcilerinin 36-72 Aylık Çocukların Problem Davranışlarla İlgili Görüşleri anketi	113	1
104	Dijital Oyun Bağımlılık Eğilimi	114	1
105	Dijital Oyun Ebeveyn Rehberlik Stratejileri	114	1
106	Spielberger Sürekli Kaygı Envanteri	115	1
107	Okul Öncesi ve Anaokulu Davranış Ölçeği	116	1
108	Yaşam Pozisyonları Ölçeği	116	1
109	Okul Öncesi Yıkıcı Davranışların Çok Boyutlu Değerlendirilmesi Ölçeği	117	1
110	Riskli Oyunlara İzin Verme Ölçeği	119	1
111	Bilişsel Duygu Düzenleme Ölçeği,	120	1
112	Sınıf Yönetimi Beceri Düzeyi Ölçeği	120	1
113	Anne-Baba-Çocuk İletişimini Değerlendirme Aracı (ABÇİDA)	121	1

Araştırmaya dâhil edilen LÜT'lerde 113 farklı ölçme aracının kullanıldığı görülmektedir. Bir tez (28 nolu LÜT) hariç tamamında bilgi formları kullanıldığı ve kullanılan bu bilgi formlarının demografik, kişisel ve genel bilgi formu isimleri altında araştırmacılar tarafından kendi çalışmalarına özgü ihtiyaç duydukları gerekli bilgileri içerecek şekilde hazırlanmış oldukları dikkati çekmiştir. LÜT'ler içerisinde veri toplamak amacı ile en fazla kullanılan ölçme aracı "Anaokulu ve Anasınıfı Davranış Ölçeğinin Problem Davranış Ölçeği" (n=37) dir. İkinci sırada "Okul Öncesi Davranış Sorunları Tarama Ölçeği" (n=21) yer alırken; üçüncü sırada "Görüşme Formu" (n=13) yer almaktadır. "Sosyal Yetkinlik ve Davranış Değerlendirme

Ölçeği''' ne de 12 farklı tezde ölçme aracı olarak rastlanılmıştır. Bu 5 araç dışında kalan (n=98) diğer ölçme araçlarına 10'dan az rastlanılmıştır.

İncelenen LÜT'lerin veri analizinde kullandıkları yöntemleri içerir frekans değerleri Tablo 5'te yer almaktadır.

Tablo 5. LÜT'lerde Kullanılan Veri Analiz Yöntemleri

Analiz Türü	Veri Analizinde Kullanılan Yöntemler	LÜT No	n
Tanımlayıcı/Betimleyici istatistikler n=60	%, n, SS, AO, Mod, Medyan..	1, 2, 5, 6, 8, 12, 15, 17, 20, 22, 23, 24, 25, 29, 30, 31, 33, 34, 40, 46, 47, 48, 51, 52, 53, 55, 57, 58, 59, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 69, 70, 71, 75, 78, 81, 83, 84, 86, 89, 90, 91, 92, 93, 95, 96, 97, 99, 101, 105, 106, 112, 115, 114, 117	60
Parametrik Olmayan Testler n=103	Mann Whitney-U testi (Fark testleri)	3, 7, 14, 18, 20, 21, 25, 31, 36, 40, 43, 44, 46, 48, 52, 53, 58, 61, 63, 64, 65, 66, 67, 70, 75, 80, 82, 84, 86, 91, 92, 97, 104, 109, 112, 113, 115, 117, 120, 121	40
	Kruskal Wallis-H Testi (fark testleri)	3, 7, 12, 14, 20, 21, 31, 36, 43, 44, 46, 48, 52, 53, 58, 59, 61, 63, 64, 65, 66, 70, 80, 82, 84, 86, 91, 87, 112, 113, 115, 117, 118, 120, 121	35
	Spearman Brown (Rho) Sıra Farkları korelasyon katsayısı	2, 15, 21, 25, 31, 46, 48, 54, 70, 75, 112, 121	12
	Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi	40, 54, 64, 75, 92, 97, 104, 109	8
Parametrik Olmayan Testler n=103	Ki-Kare Bağımsızlık Testi	6, 30, 47, 48, 63, 68	6
	Friedman Testi	64, 92	2
Temel Parametrik Testler n=171	Bağımsız t testi	1, 2, 4, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 15, 17, 22, 24, 25, 30, 32, 34, 36, 37, 39, 43, 44, 47, 48, 51, 53, 55, 58, 59, 61, 62, 64, 65, 66, 68, 70, 71, 72, 73, 75, 77, 82, 83, 89, 91, 95, 96, 101, 105, 106, 107, 114, 115, 116	54
	Tek yönlü varyans analizi-One way Anova	1, 2, 6, 10, 11, 12, 15, 16, 17, 18, 22, 24, 25, 27, 34, 36, 39, 43, 44, 47, 51, 53, 55, 58, 64, 65, 66, 68, 70, 71, 73, 79, 82, 86, 89, 96, 99, 107, 114, 115, 118	41
	Pearson Momentler Çarpımı korelasyonu	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 10, 12, 15, 17, 18, 21, 22, 25, 32, 33, 34, 37, 39, 43, 48, 54, 55, 61, 66, 68, 69, 71, 72, 73, 87, 88, 89, 91, 101, 105, 107, 113, 114, 116, 118	42

Tablo 5. LÜT'lerde Kullanılan Veri Analiz Yöntemleri (Devamı)

Analiz Türü	Veri Analizinde Kullanılan Yöntemler	LÜT No	n
Temel Parametrik Testler n=171	Post Hoc Testleri (Tukey, LSD, Tamhane, Bonferonni, Dunn, Dunnet, SİDAK, Scheffe, Welch ..)	1, 2, 6, 10, 17, 22, 25, 34, 43, 48, 53, 55, 58, 65, 96, 99, 107, 116, 118	19
	Regresyon analizi	15, 18, 21, 26, 27, 29, 35, 39, 69, 71, 72, 80, 87, 95, 116	15
Normallik Testleri n=31	Kolmogorov Smirnov, Shapiro Wilk-W Testi	2, 3, 5, 10, 14, 15, 17, 20, 24, 25, 44, 46, 53, 54, 55, 58, 61, 63, 70, 78, 80, 86, 87, 97, 104, 106, 113, 116, 118, 120, 121	31
İleri Düzey Analizler n=42	Temel Bileşenler Analizi- faktör analizi- geçerlilik güvenilirlik (Crombach's Alpha DFA,VIF, GFI, CFI vb...	2, 8, 23, 24, 32, 33, 40, 48, 53,63, 64, 68, 87, 88, 89, 97, 101, 104, 114, 119	20
	Çok değişkenli varyans analizi MANOVA (hotelling)	5, 24, 27, 33, 77, 80	6
	İlişkili bağımlı örneklemeler paired samples t testi	11, 30, 54, 62, 106	5
	İki faktörlü ANOVA (split plot ANOVA)	35, 37	2
	Tek faktörlü kovaryans analizi Ancova	78, 94	2
	Yapısal Eşitlik Modeli	4, 88	2
	Mix Anova	106	1

Tablo 5. LÜT'lerde Kullanılan Veri Analiz Yöntemleri (Devamı 2)

Analiz Türü	Veri Analizinde Kullanılan Yöntemler	LÜT No	n
İleri Düzey Analizler n=42	Kendall's tau_b korelasyon analizinden,	20	1
	F testi	17	1
	Sobel aracılık testi	26	1
	Çoklu Liner Regresyon Analizi	114	1
Nitel değerlendirmeler	İçerik analizi	23, 28, 56, 77, 90, 102, 111	7

Tablo 5 incelendiğinde araştırmaya dâhil edilen LÜT'lerin veri analizinde en çok Temel parametrik testlerin (n=171), en az ise içerik analizinin (n=7) kullanıldığı görülmektedir. İleri düzey analiz yapan LÜT'lerin sayısının da (n=42) parametrik olamayan testlerin (n=103) ve temel parametrik testlerin kullanım sayısından daha az olduğu dikkati çekmektedir.

Tartışma ve Sonuç

Araştırma dâhilinde davranış sorunlarını konu alan 104 LÜT'ün betimsel analizi yapılmıştır. Araştırmada elde edilen bulgulara göre davranış problemleri ile ilgili yapılan tezlerin 2019 yılına kadar artış gösterdiği görülmektedir. Bu artışın erken dönemden itibaren davranış sorunlarının fark edilip çözümlenmesinde önemli bir yere sahip olduğu düşünülmektedir. 2019 yılından sonra ise yaşanan küresel salgın şartlarının başka araştırma konularına yönelme ihtimalini artırmış olmasından ya da salgın sürecinde okulların lisansüstü öğrencilere sunmuş olduğu “öğrenimi dondurma” hakkını kullanmış olmalarından dolayı nispeten bir azalmadan söz edilebilir. Beavers vd (2013) ise problem davranışların fonksiyonel analizi üzerine gerçekleştirmiş oldukları araştırmalarında ilgili alandaki çalışmaların sayısının 1986'dan 2000 yılına kadar hızla arttığını ancak o yıldan sonra ise yaklaşık 15'te sabitlendiğini bulmuşlardır.

Tez türü bağlamında baktığımızda yüksek lisans derecesinde tezlerin sayısının doktora derecesindeki tezlerin sayısından çok daha fazla olması ilgili öğrenim derecelerindeki öğrenci sayıları ile ilişkilendirilebilir. 2019-2020 yılları YÖK istatistiklerine göre yüksek lisans düzeyindeki öğrenci sayısı 343569 iken doktora düzeyindeki öğrenci sayısı 106148'dir. Yüksek lisans derecesinde çok daha fazla çalışmanın bulunmasını bu düzeyde öğrenim gören öğrenci sayısının çok daha fazla olmasından kaynaklı olduğu düşünülmektedir.

YÖK Atlas'a göre Türkiye'de toplam 204 aktif üniversite bünyesinde 585 enstitü yer almaktadır. Bu enstitülerde, 15297 Yüksek lisans, 11156 doktora programı bulunmaktadır.

İncelenen LÜT'lerin 38 farklı Üniversitenin 19 farklı programından çıkmış olduğu dikkati çekmektedir. Lisansüstü düzeyde pek çok program bulunmasına karşın okul öncesi dönemdeki davranış sorunları ile ilgilenen alanlar ve çalışmalarını bu alanlarda yürüten programların daha çok eğitim bilimleri enstitüleri olduğu dikkati çekmektedir.

Araştırmada incelenen tezlerin örneklem seçiminde tesadüfi örneklem yönteminin çoğunlukla tercih edildiği ve tezin yapıldığı üniversitenin bulunduğu ilde kolay ulaşılabilir örneklem alındığı dikkati çekmektedir. Okul öncesi eğitim alanına ilişkin lisansüstü programların bulunduğu şehirler ve öğrenci sayıları bağlamında bakıldığında araştırmaların daha çok büyük şehirlerde (İstanbul:27, Ankara:25, Eskişehir:5 vb) yapılmasına sebep olduğu görülmektedir. Benzer şekilde Basit ve Deniz'in (2021) lisansüstü tezlerin okul öncesi dönem çocuklarının gelişimlerine etkilerini inceledikleri meta analiz çalışmasında da (Ankara:50, İstanbul:38, Konya:19); Ahi ve Kıldan'ın (2013) okul öncesi döneme yönelik lisansüstü tezleri inceledikleri araştırmalarında da (Ankara:26, İstanbul:13, Adana:11) seçilen örneklem gruplarının büyük illerde yoğunlaştığı dikkati çekmektedir. Bu bulgular çalışmaların daha çok belirtilen büyük şehirlerde sınırlı kalmasına neden olmaktadır. Bilindiği gibi geleneksel bilim anlayışının vazgeçilmez öğelerinden birisi "genelleme"dir (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Araştırmaların aynı büyük illerde yoğunlaşması okul öncesi dönemde davranış sorunlarına yönelik LÜT'lerin çalışma evreninin sınırlılığı nedeniyle sınırlı bilgiye ulaşıldığını ya da sonuçların genellenebilirlik düzeyinin azaldığını düşünmeye itmektedir.

Araştırmalarda çoğunlukla model olarak betimsel taramanın kullanıldığı görülmüştür. Kullanılan model bağlamında bakıldığında Çifçi vd (2021) okul öncesi eğitimi alanında değerlerle ilgili yaptıkları araştırmalarında benzer şekilde lisansüstü tezlerde en çok kullanılan araştırma yönteminin tarama modeli olduğu görülmektedir. Tarama araştırmalarının temel amacının bir grubun belirli özelliklerini belirlemek için verilerin toplanması (Büyüköztürk vd, 2012) olduğu düşünüldüğünde LÜT'lerin tarama sırasında davranış sorunlarına ilişkin özellikleri farklı boyutları ile ele almaya çalıştıklarını söylenebilir. Bu farklı boyutların içerisinde çocuğa ait diğer demografik, bilişsel, duygusal vb. özellikler, çocuğun aile yapısına ait değişkenler, öğretmenlerinin sahip olduğu özellikler gibi farklı parametreler ile davranış problemlerini açıklayabilecek özellikleri bir arada değerlendirmeye çalıştıkları anlaşılmıştır. Her bir çalışmanın davranış sorunlarını yordama ve nedenlerini tanımlama noktasında farklı değişkenleri kullanması, davranışı etkileyen faktörlerin çeşitliliğinden ve bu çeşitliliği belirlemede edindikleri amaçların farklılığından ileri geldiği düşünülmektedir. Wilson ve Lipsey (2008) ise yaptıkları meta analizde saldırgan ve yakıcı davranışlar için okul temelli müdahaleleri kapsayan 209 çalışmayı incelemişlerdir ve çalışmaların tamamının deneysel ve yarı deneysel olduğunu gözlemlemişlerdir.

LÜT'ler amaçları bağlamında irdelendiğinde bazı temalarda yoğunlaştığı (çocuğun özellikleri, aile özellikleri ve program etkililiği) bazı temalarda ise daha az sayıda (ölçek geliştirme ve öğretmen özellikleri) araştırma olduğu dikkati çekmektedir. Aile özelliklerine yoğunlaşma sadece yurtiçinde yapılan tezlerde değil yurtdışı kaynaklı bazı çalışmalarda da

odak noktası olmuştur. Meselâ; Reyno ve McGrath (2006) da çalışmalarında çocuğun dışı vurum problemlerini tanımlayabilmek için ebeveyn eğitimi etkinliğini içeren araştırmalardan (1980-2004 arası araştırmalar) bir meta analiz incelemesi yapmış ve problem davranışlarda ailenin etkililiğini vurgulamışlardır. Yoğunlaşılacak konular, davranış tanımlamada daha fazla içerik sunmaktadır. Ölçek geliştirmeye yönelik yapılan çalışmaların daha az sayıda yer alması, çalışmanın bulgularında da görüldüğü gibi alan yazında ilgili konularda ihtiyacı karşılayan çok sayıda geliştirilmiş ya da uyarlanmış saygın ölçeğin var olması ile açıklanabilir. Öğretmen özellikleri ve davranış sorunlarının ilişkisine yönelik daha az sayıda yer almasının ise her ne kadar öğretmenlerin kişisel özellikleri farklı olsa da ilgili alanda çalışan, okul öncesi öğretmenlerinin mezun oldukları yükseköğretim programlarının aynı olması ve eğitim öğretim faaliyetleri sırasında belirli bir program çerçevesinde (MEB Okul Öncesi Eğitim Programı) etkinlikleri hazırlamaları/uygulamaları olduğu düşünülebilir. Ayrıca davranış problemlerinin öncelikli olarak çocuğun ve ailenin özellikleri ile açıklanması okul ve öğretmenlerle ilgili çalışmaların kısıtlı kalmasına yol açabilmektedir.

Çocuklara ait verileri toplamak amacıyla en çok öğretmenlere, ikinci sırada ise annelere başvurulduğu dikkat çekmektedir. Öğretmenler aracılığı ile veri toplanması hem ekonomik hem de zaman açısından kolaylık sağlamaktadır. Ayrıca, öğretmenlerin çocuklarla uzun süre vakit geçirmeleri, eğitim süreci boyunca çocukların davranış problemlerini bil fiil yaşamaları ve bu problemlerin tespit edilmesinde ve müdahalede bulunulmasında rol oynayan kişi olması da öğretmenlerle çalışılmasını açıklamaktadır. Anneler ile çalışmanın ise çocuklar hakkında bilgi alınabilecek birincil yetişkinden (kaynaktan) veri elde etmeyi sağladığı için ilk sırada tercih edilebilmektedir. Çocukların kendisinden bilgi alma yolunun tercih edilmeme sebebi olarak, okul öncesi dönem çocuklarında basılı materyaller ile öz değerlendirmenin yapılamaması ve görüşme ve oyun gibi bilgi alma yöntemlerinin araştırmacı için zor ve zaman alıcı olması, yaşları itibari ile çocukla ilgili daha nesnel bilgilerin çocuğun çevresinde onunla uzun süre vakit geçiren yetişkinlerden toplanabiliyor olması sayılabilir. Bu da bu alanın ölçülmesinde/ değerlendirilmesinde çoğunlukla bir başkasına gereksinimi doğurmaktadır. Karoğlu ve Esen Çoban (2018) lisansüstü tezleri okul öncesi dönemde dil gelişimiyle ilgili olanlar bağlamında inceledikleri araştırmalarında çalışmanın bulgularından farklı olarak ilk sırada çocuklardan veri toplamış bunu öğretmen, anne-baba, çocuk kitapları ve yöneticiler izlemiştir. Buradaki farklılığın konu alanı ve kullanılan ölçek özelliklerinin farklılığından kaynaklandığı düşünülmektedir. Dil gelişimi bağlamında çocuğu değerlendirebilmek için doğrudan çocuktan bilgi almak daha doğru sonuçlar elde edilmesine yardımcı olmaktadır. Bu amaçla dil gelişimini ölçmede kullanılan Peabody Resim Kelime testi, Lügatçe ve dil testi gibi veri toplama araçlarının çocuktan veri toplamayı gerektirmesinden dolayı bu alanda yapılan çalışmalarda birinci sırada çocuk yer almış olabilir. Başka bir çalışmada ise araştırmacıların (Çifçi, Dere ve Eren, 2021) okulöncesi eğitimde yapılan lisansüstü tezlerden; “değerler” alanında yaptıklarında da benzer şekilde çalışma grubunu oluşturmada öğretmenlerin birinci sırada yer aldığı ve bu araştırma ile paralellik gösterdiği görülmüştür. Çocukla ilgili bilgilere

ulaşmak için babaların tercih edilmeme sebeplerinin ise şunlar olduğu düşünölmektedir: Kültürel olarak çocuk bakımı ile ilgili konularda babaların ikinci planda kalması, araştırmacılar için babalara ulaşmanın nispeten daha zor olması, babaların çocukla ilgili araştırmalara katılıma gönüllölük noktasında daha isteksiz olması. Gloscoe ve Dworkin (1995) de gelişimsel ve davranışsal sorunların tespitinde ebeveynlerin rolünü inceledikleri araştırmalarında davranışsal sorunları olan çocukları tespit etmede klinik yargının doğruluğunu artırmak için ebeveynlerden gelen klinik bilgileri en iyi şekilde kullanmalarına yardımcı olacağını belirtmişler ve erken teşhis başarısını artırmada bunun önemli olduğunu dile getirmişlerdir. Araştırmalarında ebeveynlerden elde edilen bilgilerin kıymetine vurgu yapılırken anne ya da baba ayrımı yapılmamıştır. Çocuğun işlevselliği konusunda en iyi bilgi kaynağının kim olduğuna dair bir “altın standart” yoktur ve farklı bilgi kaynaklarından alınan bilgilerin, çocukların sorunlarını kavramsallaştırmada benzersiz ve önemli olduğu düşünölmektedir (Duhig vd, 2000).

İncelenen LÜT’lerin veri toplama araçlarına bakıldığında daha çok geçerlik ve güvenilirliği önceden yapılmış araçlarla çalışıldığı görölmüştür. Veri analiz yöntemlerinin ise ölçme araçları ve araştırma metotları ile genel olarak uyumlu olduğu düşünölmektedir. Bununla birlikte ileri düzey analizlerin uygulanma oranının daha az olduğu dikkati çekmektedir. şahin ve Bartan’ın (2017) araştırma sonuçlarına bakıldığında da istatistiksel analizlerde seçilen yöntem olarak çeşitlilik olmasına karşın daha çok ANOVA ve t-testinin kullanıldığını belirttikleri görölmüştür ve her iki çalışmanın analiz yöntemleri bağlamında birbirini desteklediği düşünölmektedir.

Öneriler

Araştırma sonuçları doğrultusunda araştırmacılara řu önerilerde bulunmaktadır:

- Bu araştırma erken çocukluk döneminde davranış sorunlarını konu alan ulusal lisansüstü tezler ile sınırlıdır, bu alanda yapılan ulusal-uluslararası bilimsel araştırmalar dahilinde genişletilmesi önerilmektedir.
- Araştırmacıların örneklem grubu seçimlerini farklı illerde (sadece büyük şehirlerde ya da lisansüstü programların yer aldığı üniversitelerin bulunduğu illerle değil) gerçekeştirmelerinin yararlı olacağı ve davranış sorunları hakkında daha genellenebilir bilgi edinilmesine yardımcı olacağı düşünölmektedir.
- Bu çalışmada incelenen LÜT’lerin bulguları analizlere dâhil edilmemiştir. Bulguların yer aldığı ve kategorize edilerek birbirleri ile ilişkilerinin kurulduğu bir meta-analiz çalışması yapılması önerilmektedir.
- Davranış sorunlarını bütöncöl olarak ele alan bir profil çalışmasının yapılmasının alana katkı sağlayacağı düşünölmektedir.

- Davranış sorunlarının genel olarak incelenmesinin yanında daha ayrıntılı görebilmek adına belirli bir alana odaklanan (kaygı, fobi, içe kapanıklık vb) çalışmaların incelendiği araştırmaların yapılması önerilmektedir.
- Okul öncesi eğitim kurumlarında davranış düzenlemeye ilişkin hangi uygulamaların yapıldığına dair tarama araştırmaları davranış sorunlarını tanımlamada ve çözümlemede katkı sağlayacağı düşünülmektedir.
- Çocuklardaki davranış sorunlarının daha iyi anlaşılabilmesi için davranış sorunlarıyla ilişkili olan faktörleri (sosyal beceri, sosyal duygusal gelişim, aile eğitimi ve katılımı, anne-baba tutumları vb.) konu alan çalışmaların incelenmesi önerilebilir.
- Sonraki çalışmalarda okul ortamı ve öğretmenlerle ilgili değişkenlerin dikkate alındığı çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Katkı Oranı Beyanı: Birinci yazar araştırmanın konusunun belirlenmesi, verilerin toplanılması, bulguların oluşturulması ve rapor hâline getirilmesinde, ikinci yazar ise araştırma konusunun belirlenmesinde, güvenilirliğin sağlanmasında, bulguların düzenlenmesi ve rapor hâline getirilmesinde görev almışlardır.

Kaynaklar

- Ahi, B. & Kıldan, A. (2013). An overview of postgraduate thesis within the field of pre-school education in Turkey (2002-2011). Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1 (27), 23-46.
- Aksoy, P. (2019). Prevention programs for the development of social-emotional learning in preschool years. Online Submission, European Journal of Education Studies, 6(6), 1-14.
- Aktan Acar, E., Erbaş, Y. H. & Eryaman, M. Y. (2021). Okul öncesi öğretmenlerinin Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitime ilişkin görüşlerinin incelenmesi. Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 7 (4), 31-54. <https://doi.org/10.51948/auad.979726>
- Aral, N, Fındık Tanrıbuyurdu, E., Yurteri Tiryaki, A., Sağlam, M. & Aysu, B. (2015). Türkiye’de çocuk gelişimi alanındaki lisansüstü tezlerin incelenmesi. Ankara Sağlık Hizmetleri Dergisi, 14 (1), 7-16. https://doi.org/10.1501/Ashd_0000000103
- Beavers, G.A., Iwata, B.A. & Lerman, D.C. (2013). Thirty years of research on the functional analysis of problem behavior. Journal of Applied Behavior Analysis, 46(1), 1-21. <https://doi.org/10.1002/jaba.30>
- Banham Bridges, K. M. (2018). The social and emotional development of the pre-school child. London & New York: Routledge
- Basit, O. & Deniz, Ü. (2021). Türkiye’de yapılan lisansüstü tezlerin okul öncesi dönem çocuklarının gelişimlerine etkisi: Bir meta analiz çalışması. TEBD, 19(1), 438-464. <https://doi.org/10.37217/tebd.871668>
- Baykul, Y. (1992). Eğitim sisteminde değerlendirme. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 7, 85-94.
- Bennett, K. J., Lipman, E. L., Brown, S., Racine, Y., Boyle, M. H., & Offord, D. R. (1999). Predicting conduct problems: Can high-risk children be identified in kindergarten and Grade 1? Journal of Consulting and Clinical Psychology, 67(4), 470-480. <https://doi.org/10.1037/0022-006X.67.4.470>
- Birgül Ergişi, A. & Köksal Akyol, A. (2018). Türkçe etkinliklerinin anasınıfına devam eden çocukların gelişimlerine etkisinin incelenmesi. Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 31 (2), 709-730.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2012). Bilimsel araştırma yöntemleri. 13. Baskı. Ankara: Pegem Akademi.
- Can Yaşar, M.& Aral, N. (2012). Türkiye’de okul öncesinde drama alanında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1 (22), 70-90. <https://dergipark.org.tr/en/pub/maeuefd/issue/19395/205990>

- Çifçi, T., Dere, F. & Eren, N. H. (2021). Türkiye’de okul öncesi eğitimi alanında değerler ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *International Journal of Field Education*, 10 (1), 62-78.
- Duhig, A. M., Renk, K., Epstein, M. K. & Phares, V. (2000). Interparental agreement on internalizing, externalizing, and total behavior problems: a meta-analysis. *Clinical Psychology Science and Practice*, 7(4), 435-453.
- Eliot, L. (1999). What’s going on in there? https://www.researchgate.net/profile/Lise_Eliot/publication/31862386_What's_Going_on_in_There_How_the_Brain_and_Mind_Develop_in_the_First_Five_Years_of_Life_L_Eliot/links/09e41511bd2911183e000000/Whats-Going-on-in-There-How-the-Brain-and-Mind-Develop-in-the-First-Five-Years-of-Life-L-Eliot.pdf
- Ertürk, S. (1988). Türkiye’de eğitim felsefesi sorunu. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3, 11-16.
- Gökçe, N. , Erdoğan, B. M. , Kızıl Yatmaz, A. , Avaroğlu, N. & Çok, Y. (2021). Okul öncesi dönem çocuklarının covid-19 salgın süreci ve etkilerine ilişkin görüşleri. *Eğitim ve Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, 4 (1), 101-113. <https://doi.org/10.52974/jena.936048>
- Güven, E. (2013). Çocuğun davranış sorunları ile algıladığı anne baba çatışması arasındaki ilişkiler: duygu sosyalleştirmenin aracı rolü. (Tez No. 330324). [Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı]. Ankara.
- Im, G. W., Jiar, Y. K. & Talib, R. Bt. (2019). Development of preschool social emotional inventory for preschoolers: a preliminary study. *International Journal of Evaluation and Research in Education (IJERE)*, 8(1), 158-164. <http://doi.org/10.11591/ijere.v8i1.17798>
- Işık, E. (2021). Erken çocuklukta görülen davranış problemlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(40), 183-226. <https://doi.org/10.21550/sosbilder.854768>
- Kadan, G. (2019). Çocuk haklarına yönelik nitel araştırma deseninde yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Avrasya Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2(2), 88-98. <https://dergipark.org.tr/en/pub/avrasyasbd/issue/45508/467699>.
- Kanlıkılıçer, P. (2005). Okul öncesi davranış sorunları tarama ölçeği: Geçerlilik güvenilirlik çalışması. (Tez No. 188733). [Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Okul Öncesi Öğretmenliği Anabilim Dalı]. İstanbul.
- Karaca, N., Uzun, H. & Yasar, M.C. (2019). Türkiye’de erken çocukluk döneminde benlik kavramı ile ilgili yapılmış lisansüstü eğitim tezlerinin incelenmesi. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 13(30), 79-97. <https://doi.org/10.29329/mjer.2019.218.5>.

- Karaduman, S. (2021). 4-5 Yaş çocuğu olan anne ve babaların kabul red düzeyleri, çocukların duygu düzenleme becerileri ve duygusal davranışsal problemleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. (Tez No. 692992) [Yüksek lisans tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi]. Bursa.
- Karasar, N. (2008). Bilimsel araştırma yöntemi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karoğlu, H.& Esen Çoban, A. (2019). Türkiye’de okul öncesi eğitimde dil gelişimi ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 21(1), 211-229. <https://doi.org/10.17556/erziefd.432657>
- Kaytez, N., Kaytez, N.& Durualp, E. (2014). Türkiye’de okul öncesinde oyun ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 2014(2), 110-122 . <https://dergipark.org.tr/tr/pub/goputeb/issue/7322/95830>
- Kiremit, RF (2019). Türkiye’de okul öncesi eğitimde dil gelişimi alanında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 20, 159-174. <https://doi.org/10.17494/ogusbd.548314>
- Ogelman, G. H. (2015). Türkiye’deki okul öncesi dönem sosyal beceri araştırmaları: 2000-2013 yılları arasındaki tezlerin incelenmesi. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 11 (2), 41-65. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ksusbd/issue/10291/126229>
- Özbey, S. (2012). Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 60–72 aylık çocuklarının sosyal beceri ve problem davranışlarının okul ve ev ortamına göre incelenmesi. Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi, 23(2), 21-32. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tsh/issue/48425/613533>
- Payton, J.; Weissberg, R. P.; Durlak, J. A.; Dymnicki, A. B.; Taylor, R. D.; Schellinger, K. B. & Pachan, M. (2008). The positive impact of social and emotional learning for kindergarten to eighth-grade students: findings from three scientific reviews. technical report. Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning (NJ1). <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED505370.pdf>
- Piek, J. P., Bradbury, G.S.; Elsley, S. C. & Tate, L. (2008). Motor coordination and social–emotional behaviour in preschool-aged children. International Journal of Disability, Development and Education, 55(2), 143-151. <https://doi.org/10.1080/10349120802033592>
- Reyno, S.M. & McGrath, P.J. (2006), Predictors of parent training efficacy for child externalizing behavior problems – a meta-analytic review. Journal of Child Psychology and Psychiatry. 47, 99-111. <https://doi.org/10.1111/j.1469-7610.2005.01544.x>
- Stemmler M., Lösel F., Beelmann A., Jaursch S.& Zenkert B. (2005). Child problem behavior in kindergarten and in primary school: A comparison between prediction configural frequency analysis and multiple regression. Psychology Science, 47(3/4), 467-478.

- Şahin, G. & Bartan, M. (2017). Okul Öncesi Eğitim Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi. *International Journal of Social Science*. 60 (2), 69-84, <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS7256>
- Şahin, H. & Ömeroğlu, E. (2015). Psikososyal gelişim temelli eğitim programının anasınıfına devam eden çocukların duygusal zekâlarına etkisi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*. 2015(5). <https://dergipark.org.tr/tr/pub/goputeb/issue/34517/381364>
- Tavşancıl, E. & Aslan, E. (2001). Sözel, yazılı ve diğer materyaller için içerik analizi ve uygulama örnekleri. İstanbul: Epsilon Yayınevi.
- Uzun, H., Simsar, A. & Karaca, N. (2019). Türkiye’de erken çocukluk döneminde baba çocuk ilişkisi konusunda hazırlanan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *e-Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6 (2), 1-8. <https://doi.org/10.30900/kafkasegt.578894>
- Ünsal, F. Ö. & Çelik, B. (2019). Erken çocuklukta sosyal duygusal gelişimi değerlendiren ölçme araçları. R. Zembat & H. İ. Tunçeli (Ed.), *Erken çocuklukta gelişimi değerlendirmede kullanılan güncel ölçme araçları*. Ankara: Nobel.
- Wilson, S. J. & Lipsey, M. W. (2008). School-based interventions for aggressive and disruptive behavior: update of a meta-analysis. *American Journal of Preventive Medicine*, 33(2), 130-143.
- Yalçın, V.; Uzun, H. & Dede, H. (2018). Türkiye’de erken çocukluk döneminde ebeveynler ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi: Bir meta-analiz çalışması. *Uluslararası Eğitim Araştırmacıları Dergisi*, 1(1), 1-12. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ueader/issue/41849/451158>
- Yeşilyaprak, B. (2008). Eğitimde rehberlik hizmetleri gelişimsel yaklaşım (16. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2008). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin.
- Yök Atlas (2020). <https://yokatlas.yok.gov.tr/universite.php>

Extended Abstract

Introduction

In the research, it is aimed to examine the postgraduate theses (LUT) on behavioral problems in the preschool period. For this purpose, answers to the following questions are sought in the LOTs included in the research:

1-How is the distribution of studies conducted in the field of behavioral problems in the preschool period according to the year, type of thesis, method and research model?

2-What are the sample characteristics of the studies conducted in the field of behavioral problems in the preschool period?

3- What is the distribution of studies conducted in the field of behavior problems in the preschool period according to data collection tools and data analysis methods?

Method

Document analysis, one of the qualitative research methods, was used in the research. In the research, a total of 104 LUTs on "behavioral problems" were reached in the YÖK Thesis Screening Center. Thesis review form prepared by the researchers was used to collect the data. First of all, a number was given to each of the LOTs included in the study, the summary texts were read and the identifier information was recorded in the screening list. Theses, whose imprint information was recorded, were read in order (Abstract, Method and Conclusion sections), and their information was entered into the thesis review form. One week later, the theses were read again and the information in the thesis review form was revised and arranged. The main text of the thesis was returned to and re-read for each data that could not be determined in which class it was during the re-examination. In addition, an independent researcher examined 5 randomly selected theses and processed the data into the "Thesis Review Form", and the consistency between researchers was checked by coding over 75 items. Accordingly, the inter-rater reliability was calculated as 0.98.

In the Thesis Review Form, the name of the thesis, publication year, name of the university and institute, research model, language, purpose, subject, sample/study group, province where the sample/study group is located, data collection tools, measurement tools from which the data were obtained, and the people to whom the tools were applied, and data analysis methods.

In the analysis of the data, the headings in the Thesis Review Forum were examined and the percentage and frequency distributions were examined for each heading. In addition, descriptive analysis was carried out by creating separate themes under the necessary titles (subject, purpose and data analysis methods).

Results

19 of the LLTs (n=104) related to pre-school behavioral problems are at the doctorate level and 85 at the master's level. It is noteworthy that the number of LOTs has increased until 2019. The institutes in which the theses examined were published, respectively, were the Institute of Educational Sciences (n=53), Institute of Social Sciences (n=37), Institute of Health Sciences (n=9), Graduate School of Education (n=3) and Faculty of Medicine (n=2). are listed.

When we look at the universities where the LLTs included in the study were prepared, it was seen that there were 38 different universities.

There are 19 different sections in the section-based evaluations of LLTs.

Looking at the research models of the LLTs examined, "Scan Model" (n=70), "Experimental Model" (n=13), "Mixed Model" (n=8), "Psychology" (n=2) and "Structural Equation" Modeling" (n=1) was observed. However, there are studies in which only the method is included (qualitative research, n=4) or the model and method are not specified at all (n=3) without explicitly writing the research model. In addition, there are LOTs that visually explain the research model by drawing a figure (n=3).

When the purposes of the examined LOTs were examined, 5 different themes were created. Those who examine behavior problems in children from the framework of "family characteristics", those who examine them from the framework of "other characteristics of children", those who examine them from the framework of "teacher characteristics", those who apply "programs, activities, education, etc. classifiable

When the sample selection methods of the LLTs included in the study are examined, it is seen that "Non-random sampling methods" and "Non-random sampling methods" were used.

Looking at the people from whom LOTs obtained data, we come across teachers (n=74), mother (n=64), father (n=40), grandmother (n=1) and child (n=38).

When we look at the provinces from which the samples of the LLTs examined are taken, we come across 37 different provinces. Among these, the provinces of Istanbul (n=27) and Ankara (n=25) are significantly higher than the other provinces.

It is seen that 113 different measurement tools were used in the LLTs included in the study.

It is seen that Basic parametric tests (n=171) are used the most and content analysis (n=7) is used the least in the data analysis of LOTs.

Discussion Conclusion and Suggestions

Within the scope of the research, a descriptive analysis of 104 LLTs on behavioral problems was made and it is seen that it increased until 2019. It is thought that this increase has an important place in recognizing and solving behavioral problems from an early period.

When we look at it in the context of thesis type, it is not because of the fact that the number of theses in doctorate degree is much less than in master's degree; can be associated with the number of students in the relevant education degrees.

It is noteworthy that teachers were mostly consulted to collect data on children, followed by mothers in the second place. The reason why children do not prefer the way of obtaining information from themselves is that self-evaluation cannot be made with printed materials in preschool children, and that methods of obtaining information such as interviews and games are difficult and time-consuming for the researcher, more objective information about the child due to their age does not spend a long time around the child. can be collected from adults who have had

In line with the results of the research, it is thought that conducting a profile study that addresses behavioral problems holistically will contribute to the field.